

Tijd voor buitenschoolse opvang

Tijd voor buitenschoolse opvang

Onderzoek naar de administratieve lasten
van scholen bij de organisatie
van de aansluiting met de BSO

Eindrapportage

Verslag van de metingen van
september 2007 tot en met juni 2008

Anne Luc van der Vegt
Karin Westerbeek
Sardes
februari 2009

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1 Aanleiding tot het onderzoek	2
1.2 Onderzoeksvraag	2
1.3 Inhoud rapportage	3
2. Methode van onderzoek	4
2.1 Opzet en fasering	4
2.2 Werkwijze gegevensverzameling	4
3. Resultaten: tijdsbesteding en kosten van buitenschoolse opvang	8
3.1 Stadium: voorbereiding of uitvoering buitenschoolse opvang	8
3.2 Bestede tijd per school	10
3.3 Bestede tijd per functiecategorie	13
3.4 Tijdsbesteding tussenschoolse opvang	15
3.5 Kosten buitenschoolse opvang	15
4. Conclusies	18
Bijlage 1 Tijdsbesteding per activiteit, BSO en TSO	20
Bijlage 2 Non-responsonderzoek	22

1. Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Sinds augustus 2007 zijn alle basisscholen verplicht om een aansluiting met de buitenschoolse opvang te organiseren als de ouders daar behoefte aan hebben. Het daaraan voorafgaande schooljaar (2006/2007) moesten de scholen die nog geen relatie hadden met een kinderopvangorganisatie, zich daarop gaan voorbereiden: inventariseren wat de wensen van de ouders zijn en afspraken maken met organisaties voor kinderopvang in de buurt. Voor de meeste scholen waren dit nieuwe taken. Het ministerie van OCW heeft Sardes opdracht gegeven door middel van een onderzoek na te gaan hoeveel tijd scholen besteden aan deze taken.

Naschoolse opvang in het basisonderwijs

De motie Van Aartsen/Bos, die in september 2005 is aangenomen door de Tweede Kamer, is de aanleiding voor een wetswijziging, waarin is geregeld dat basisscholen verplicht zijn om de aansluiting met buitenschoolse opvang te organiseren, als ouders daaraan behoefte hebben. De uitvoering van de opvang kan daarbij worden uitbesteed aan een kinderopvangorganisatie, maar het is de verantwoordelijkheid van de school om de aansluiting te organiseren. Buitenschoolse opvang georganiseerd door de school moet het voor ouders beter mogelijk maken om arbeid en zorg te combineren. Voor de voorbereiding en implementatie in het schooljaar 2006/2007 is eenmalig een bedrag van €50 miljoen vrijgemaakt voor de basisscholen. Een gemiddelde basisschool heeft hiermee de ruimte gekregen om 5 uur per week coördinerende werkzaamheden te laten uitvoeren door een onderwijsondersteunend medewerker. Sardes heeft in opdracht van OCW onderzocht of en hoeveel scholen structureel tijd kwijt zijn aan het organiseren van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. In de derde en laatste rapportage over dit onderzoek doen we verslag van de metingen die zijn uitgevoerd in de periode van september 2007 tot en met juli 2008. Eerder is verslag gedaan van de nulmeting, die is gehouden in oktober 2006 en de eerste vervolgmeting, gehouden van januari tot en met juli 2007.

1.2 Onderzoeksvraag

De eerste en centrale vraag van het onderzoek luidt:

1. *Hoeveel tijd zijn scholen kwijt aan administratieve en organisatorische taken in de aanloop naar de nieuwe regeling, en tijdens het eerste schooljaar waarin de regeling van start is gegaan?*

In de aanloop naar de wetswijziging hebben de scholen allerlei voorbereidende taken moeten uitvoeren, maar de verwachting was dat ook nadat de opvang van start was gegaan, basisscholen tijd zouden moeten blijven besteden aan administratieve en organisatorische werkzaamheden. Binnen de vraag hoeveel tijd scholen besteden aan buitenschoolse opvang wordt daarom onderscheid gemaakt tussen *incidentele* en *structurele* activiteiten.

In het kader van de eerste onderzoeksvraag is ook antwoord gezocht op de volgende deelvragen:

- Aan welke activiteiten wordt tijd besteed?

- *Wie besteedt hier tijd aan: de directie, het onderwijzend personeel, het ondersteunend personeel of een combinatie daarvan?*

Naast tijd kunnen scholen ook geld kwijt zijn aan organisatie en administratie, samenhangend met het voorbereiden en uitvoeren van buitenschoolse opvang. De tweede onderzoeksvraag luidt daarom:

2. *Hoeveel geld besteden scholen aan de organisatie van buitenschoolse opvang? Hoeveel daarvan is incidenteel en hoeveel structureel?*

1.3 Inhoud rapportage

In deze rapportage wordt verslag gedaan van de laatste meting van het onderzoek, over het schooljaar 2007-2008. Op basis van deze meting trekken we conclusies over de structurele tijdsinvestering en kosten die scholen maken in het kader van de organisatie van buitenschoolse opvang. Bij de presentatie van de resultaten wordt steeds de vergelijking gemaakt met de vorige meting, over het schooljaar 2006-2007. Waar mogelijk en zinvol wordt ook een vergelijking gemaakt met de bevindingen van de nulmeting, van oktober 2006.

In het volgende hoofdstuk wordt de methode van onderzoek beschreven, in hoofdstuk 3 presenteren we de resultaten en in hoofdstuk 4 trekken we conclusies met betrekking tot de onderzoeksvragen.

2. Methode van onderzoek

2.1 Opzet en fasering

Tijdens het onderzoek zijn drie metingen verricht: een nulmeting (najaar 2006) en twee vervolgmetingen (schooljaar 2006/2007 en schooljaar 2007/2008). In de opzet van het onderzoek is er voor gekozen om de gegevensverzameling continu te laten plaatsvinden tijdens de hele looptijd van het onderzoek. De reden daarvoor is dat onderzoek naar tijdsbesteding geen betrouwbare resultaten oplevert als respondenten terugblikken over een langere periode. De gegevens moeten daarom verzameld worden zo kort mogelijk na de uitvoering van activiteiten. Aangezien die activiteiten gedurende het hele jaar verricht kunnen worden, dient er ook gedurende het hele schooljaar te worden gemeten. Daarom is een eenvoudige tijdschrijfmethode ontwikkeld. Schematisch ziet de onderzoeksopzet er als volgt uit.

Schema onderzoeksopzet

<i>Fase onderzoek</i>	<i>Tijdstip/periode</i>
voorbereiding	september 2006
0-meting	oktober 2006
tussenrapportage	begin november 2006
1-meting (eerste periode)	januari– februari 2007
1-meting (tweede periode)	maart – juli 2007
tussenrapportage	oktober 2007
2-meting (eerste periode)	september 2007 – januari 2008
2-meting (tweede periode)	februari – juli 2008
eindrapportage	november 2008

2.2 Werkwijze gegevensverzameling

Vragenlijst

Aan scholen en schoolbesturen is gevraagd de volgende vragen te beantwoorden:

a) *Algemene vragen over buitenschoolse opvang*

Gevraagd is in welke fase de organisatie van de buitenschoolse opvang verkeert. Is de school in de voorbereidende fase of is men al begonnen met de uitvoering en zo ja, sinds wanneer? Een andere belangrijke vraag is of een deel van de organisatorische en administratieve taken op bovenschools niveau of door een extern bureau worden uitgevoerd. In het laatste geval is gevraagd naar de kosten die daarmee gemoeid zijn.

b) *Registratie tijdsinvestering*

Gevraagd is aan te geven hoeveel tijd scholen en schoolbesturen per week hebben gependeed aan de organisatie van buitenschoolse opvang. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen voorbereidende en uitvoerende activiteiten.

Per activiteit is gevraagd wie deze heeft verricht en hoeveel tijd dit in beslag nam. Hierbij zijn de volgende categorieën activiteiten voorgelegd:

Administratie

- * Verzamelen informatie
- * Behoeftetepeiling onder ouders
- * Opstellen van planning en begroting
- * Registratie en verslaglegging
- * Administratie overig

Communicatie

- * Overleg met ouders/mr
- * Overleg met leden van het schoolteam
- * Overleg met mogelijke aanbieders van buitenschoolse opvang
- * Overleg met andere externe partijen
- * Communicatie overig

Overige activiteiten

Omdat de precieze werkzaamheden van school tot school kunnen verschillen, kregen scholen ook op enkele plaatsen de mogelijkheid om de tijdsbesteding aan 'overige voorbereidende activiteiten' te registreren. Daarbij is gevraagd te vermelden om welke activiteiten het gaat.

Elektronische gegevensverzameling

Respondenten hebben een brief gekregen met het verzoek om medewerking te verlenen aan het onderzoek. In de brief stond ook het internetadres vermeld waar geregistreerd kon worden welke werkzaamheden zijn verricht in het kader van de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. Elke school kreeg een unieke inlogcode en wachtwoord.

Bij de uitvoering van de enquête via internet is samengewerkt met Desan Research Solutions, een gespecialiseerd veldwerkbureau voor online-onderzoek.

Samenstelling steekproef

Het onderzoek moest een zo nauwkeurig mogelijke schatting opleveren van de tijd die scholen kwijt zijn aan de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. Een voorwaarde daarvoor is dat de steekproef zorgvuldig wordt samengesteld. Er is daarom rekening gehouden met relevante achtergrondkenmerken van de scholen en de omvang moet voldoende zijn. De steekproef is aselekt getrokken, vervolgens is gecontroleerd of de steekproef een getrouwe afspiegeling vormt van de populatie, naar *schoolgrootte* en *graad van verstedelijking* (stad of platteland), *leerlingenpopulatie* en *denominatie*. De verhoudingen binnen de steekproef bleken goed overeen te komen met de verhoudingen binnen de populatie.

Omvang steekproef en respons

Met het oog op de betrouwbaarheid van de prognose is bij de 0-meting een ruime steekproef getrokken: 1900 scholen, waarbij we rekenden op een respons van 35%. Dat zou betekenen dat de respons ongeveer 650 zou zijn, waarvan ongeveer 200 met ervaring in het organiseren van buitenschoolse opvang. De feitelijke respons bleef hierbij achter. Ondanks een herinneringsbrief kwam het netto responspercentage niet uit boven de 26%.

Bij de beide vervolgmetingen is een steekproef getrokken van 850 scholen. Aan de meting gedurende schooljaar 2006-2007 (1-meting) is meegewerkt door 353 scholen; deze hebben de

vragen beantwoord over de fase waarin ze verkeren en over de kosten van de voorbereiding van buitenschoolse opvang. Het invullen van de dagboeken is gebeurd door 153 scholen, iets minder dan de helft van de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld en 18% van de steekproef. Bij de meting in het schooljaar 2007-2008 (2-meting) was de respons op de vragenlijst lager: 233 scholen hebben de vragenlijst beantwoord. Het invullen van de dagboeken is gedaan door 150 scholen. Net als bij de 1-meting is dat 18% van de steekproef.

Omdat de respons achterbleef bij de verwachtingen, is een non-responsonderzoek uitgevoerd (bij zowel de 1-meting als de 2-meting). Daaruit bleek dat de non-responsgroep niet sterk verschilde van de responsgroep. Sommige directeuren wilden niet meewerken omdat de school (nog) niets doet aan de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang, maar bij de meeste scholen was de belangrijkste reden tijdgebrek of men zegt sowieso niet aan onderzoek mee te doen. Aan de non-respondenten is vervolgens gevraagd of men de afgelopen week tijd heeft besteed aan buitenschoolse opvang. Bij de 1-meting lag dit percentage iets hoger bij de non-respondenten dan bij de respondenten (respectievelijk 43 procent en 37 procent). Voor dit verschil is gecorrigeerd bij de berekeningen.¹ Bij de 2-meting vonden we geen verschil.

De organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang wordt niet alleen uitgevoerd door het personeel van de scholen. Ook vertegenwoordigers van schoolbesturen en bovenscholse managers zijn hierbij betrokken. Daarom hebben we ook een aantal vertegenwoordigers van schoolbesturen om medewerking aan het onderzoek. Er zijn 275 besturen aangeschreven, hiervan hebben er 103 meegewerkt aan het onderzoek; 61 hebben het dagboekje ingevuld. Dat is een respons van 22%. Bij de 2-meting hebben 83 besturen meegewerkt; 59 daarvan hebben het dagboekje ingevuld; een respons van 21%.

Optimaliseren respons

Om de respons te optimaliseren zijn de volgende maatregelen genomen:

- Bij het schriftelijke verzoek de vragenlijst in te vullen is een aanbevelingsbrief van OCW gevoegd.
- Tijdens de periode van gegevensverzameling was een helpdesk operationeel voor de respondenten.
- De uiterste datum voor het invullen van de formulieren was enkele dagen na de laatste dag van registratie. Onmiddellijk daarna is een schriftelijk rappel verstuurd naar de respondenten.
- Respondenten die niet meer de beschikking hadden over de benodigde inloggegevens kregen deze telefonisch dan wel via de e-mail opnieuw verstrekt.

Representativiteit

Belangrijker dan het precieze responspercentage is het te weten of de groep die geantwoord heeft representatief is voor de gehele populatie aan basisscholen. Daarnaast is het van belang om te weten of de gegevens die we binnen hebben gekregen ook correct zijn. Om de eerste vraag te beantwoorden hebben we gekeken naar denominatie, leerling-populatie (percentage allochtone leerlingen), schoolgrootte en mate van verstedelijking van de scholen die de vragenlijst hebben ingevuld, en dat vergeleken met de totale groep basisscholen. Op drie van

¹ Meer specifieke informatie over het non-responsonderzoek is te vinden in bijlage 2.

deze kenmerken (alle behalve denominatie) blijkt de groep die de lijst beantwoord heeft representatief te zijn voor het bestand met alle basisscholen.

3. Resultaten: tijdsbesteding en kosten van buitenschoolse opvang

In dit hoofdstuk gaan we in op de resultaten van de metingen in de periode januari – juli 2007. De scholen en schoolbesturen is gevraagd zo nauwkeurig mogelijk aan te geven hoeveel tijd en geld ze gedurende de maand september hebben besteed aan organisatorische en administratieve lasten rondom de voorbereiding/uitvoering van buitenschoolse opvang. Op basis van deze gegevens is een prognose gemaakt.

3.1 Stadium: voorbereiding of uitvoering buitenschoolse opvang

Allereerst is gevraagd in welk stadium de scholen verkeren. Zijn ze al bezig met voorbereidingen? Hoever zijn ze daarmee? Of zijn de voorbereidingen al afgerond en is men bezig met het (laten) organiseren van de aansluiting met de buitenschoolse opvang? Deze vragen zijn voorgelegd aan de directies van de scholen en aan vertegenwoordigers van de schoolbesturen.

In de onderstaande tabel is te zien in welk stadium de responderende scholen verkeren.

Tabel 3.1a: Fase waarin de scholen verkeren m.b.t. BSO, 1-meting (schooljaar 2006-2007)

	volgens scholen (N = 353)		volgens schoolbesturen (N = 103)	
	jan. – feb. 2007	mrt. – juli 2007	jan. – feb. 2007	mrt. – juli 2007
Stadium 1: nog niet begonnen aan voorbereiding	4%	3%	4%	0%
Stadium 2: voorbereidingen bezig	75%	52%	75%	52%
Stadium 3: voorbereidingen net afgerond	6%	29%	5%	22%
Stadium 4: al bezig met aanbieden BSO	15%	16%	7%	7%
Scholen binnen het bestuur zitten in verschillende stadia	n.v.t.	n.v.t.	9%	19%
<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>

Het schooljaar 2006-2007 was een voorbereidingsjaar. We zien dan ook dat de meerderheid van de scholen in dat jaar druk bezig was met de voorbereidingen. In januari en februari driekwart van de scholen (75 procent), in de laatste maanden van het schooljaar ruim de helft (52 procent). Een klein deel van de school had tijdens het schooljaar 2006-2007 al een aanbod voor buitenschoolse opvang (15 tot 16 procent). Ook bij de nulmeting in oktober 2006 was dit al 13 procent.

De informatie van schoolbesturen levert in grote lijnen hetzelfde beeld op, alleen geldt voor sommige besturen dat niet alle scholen in hetzelfde stadium verkeren.

Vanaf augustus 2007 geldt de verplichting om aansluiting met buitenschoolse opvang te organiseren. De onderstaande tabel laat zien dat het percentage scholen dat de aansluiting met de buitenschoolse opvang gereed heeft sindsdien veel hoger ligt.

Tabel 3.1b: Fase waarin de scholen verkeren m.b.t. BSO, 2-meting (schooljaar 2007-2008)

	<i>volgens scholen</i> (N = 233)		<i>volgens schoolbesturen</i> (N = 83)	
	sep. 2007 – jan. 2008	feb. – juni 2008	sep. 2007 – jan. 2008	feb. – juni 2008
Stadium 1: nog niet begonnen aan voorbereiding	2%	2%	2%	0%
Stadium 2: voorbereidingen bezig	17%	1%	7%	3%
Stadium 3: voorbereidingen net afgerond	18%	8%	14%	10%
Stadium 4: al bezig met aanbieden BSO	63%	89%	74%	84%
Scholen binnen het bestuur zitten in verschillende stadia	n.v.t.	n.v.t.	3%	3%
<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>

In de eerste helft van het schooljaar heeft twee derde van de scholen de aansluiting met de buitenschoolse opvang georganiseerd (63 procent), in de tweede de overgrote meerderheid van de scholen (89 procent). Elf procent van de scholen zegt nog geen aansluiting met de buitenschoolse opvang te hebben georganiseerd.

De informatie van schoolbesturen levert in grote lijnen hetzelfde beeld op: tegen het einde van het schooljaar 2007-2008 hebben vijf van de zes scholen (84 procent) een aansluiting met de buitenschoolse opvang te hebben georganiseerd.

Bij de metingen in beide schooljaren is gevraagd naar de taakverdeling tussen scholen en schoolbestuur bij de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. De vraag is voorgelegd aan zowel de schooldirecties als de schoolbesturen.

Tabel 3.2: Door wie worden de organisatorische en administratieve taken uitgevoerd

	<i>1-meting</i> <i>jan. - juli 2007</i>		<i>2-meting</i> <i>sept. 2007 - juni 2008</i>	
	volgens de schoolbesturen (N = 103)	volgens de schooldirectie (N = 353)	volgens de schoolbesturen (N = 83)	volgens de schooldirectie (N = 233)
<i>Bovenschools niveau</i> leden schoolbestuur en/of bovenschools manager	63%	44%	51%	33%
<i>Schoolniveau</i> directie	71%	68%	64%	62%
onderwijsgevend personeel	5%	1%	7%	2%
onderwijsondersteunend personeel	10%	6%	7%	6%
<i>Overig</i> extern bureau	19%	15%	15%	32%
anders	13%	15%	12%	15%
scholen binnen het bestuur verschillen hierin	3%	0%	1%	0%
<i>Totaal</i>	<i>183%*</i>	<i>150%*</i>	<i>157%*</i>	<i>150%*</i>

* Bij deze vragen kon meer dan één antwoord worden gegeven. De som van de percentages is daardoor groter dan 100%.

Het meeste werk wordt gedaan door de schooldirecteuren. Zo gaat het op ongeveer 60 tot 70 procent van de scholen. Daarover zijn scholen en schoolbesturen het eens. Leerkrachten hebben

zelden taken, onderwijsondersteunend personeel wat vaker. Tussen de metingen in beide schooljaren zijn er slechts kleine verschillen.

Over de rol van het schoolbestuur verschillen de mening enigszins. Meer dan de helft van de besturen zegt organisatorische en administratieve taken uit te voeren, terwijl een minderheid van de schoolleiders zegt dat het schoolbestuur hierbij betrokken is. Ook dit geldt voor beide metingen. Andere partijen dan schooldirectie en schoolbestuur lijken in 2006-2007 geen belangrijke rol te spelen, maar in het daaropvolgende schooljaar blijkt dat inmiddels twee maal zo veel scholen (32 procent) een extern bureau hebben ingeschakeld.

3.2 Bestede tijd per school

Aan de schooldirecteuren en schoolbesturen is gevraagd aan te geven hoeveel tijd zij per week hebben besteed aan organisatorische en administratieve taken rondom BSO.

De tabellen 3.3a en 3.3b geven de tijd in uren per week, eerst van de scholen, vervolgens van de schoolbesturen. Bij de schoolbesturen is de totale tijdsinvestering gedeeld door het aantal scholen onder het bestuur, zodat we weten wat de tijdsinvestering per school is. De gemiddelde tijdsinvestering is berekend voor *alle* scholen samen, niet alleen voor de scholen waar de schoolleiding respectievelijk het bestuur een taak heeft in de organisatie van de buitenschoolse opvang. Daardoor kunnen op basis van deze gemiddelden schattingen worden gemaakt van de tijdsinvestering op landelijk niveau.

De onderstaande tabel geven we voor het schooljaar 2006-2007 een totaaloverzicht van de scholen vanaf stadium 2. Er is bij de vraag naar tijdsbesteding onderscheid gemaakt naar de *voorbereiding* en naar de *uitvoering* van de aansluiting met de buitenschoolse opvang, ook voor scholen die al een aanbod hebben.

Tabel 3.3a: Gemiddelde hoeveelheid bestede tijd per week per school, in uren, 1-meting (schooljaar 2006-2007)

	voorbereiding	uitvoering	totaal
door scholen (N = 153)			
Stadium 2: voorbereidingen bezig	1,96	0,25	2,21
Stadium 3: voorbereidingen net afgerond	2,07	0,46	2,53
Stadium 4: al bezig met aanbieden BSO	1,37	0,85	2,22
door schoolbesturen (N = 61)			
Stadium 2: voorbereidingen bezig	1,18	0,04	1,22
Stadium 3: voorbereidingen net afgerond	0,00	0,00	0,00
Stadium 4: al bezig met aanbieden BSO	0,06	0,00	0,06
totaal			
Stadium 2: voorbereidingen bezig	3,14	0,29	3,43
Stadium 3: voorbereidingen net afgerond	2,07	0,46	2,53
Stadium 4: al bezig met aanbieden BSO	1,43	0,85	2,28

In het schooljaar 2006-2007 besteedden de scholen ruim 2 uur per week aan de organisatie van BSO. Het maakte daarbij niet veel uit in welke fase ze verkeren. Bij de nulmeting was er een groter verschil. De scholen in fase 4 besteedden toen 22 uur per maand aan BSO, dat is ongeveer 5 uur per week. Er is dus juist aan het begin van het schooljaar 2006-2007 veel tijd geïnvesteerd en in de loop van het jaar minder.

Scholen in de voorbereidende fase waren – begrijpelijkerwijs – vooral bezig met de voorbereiding van BSO en nog weinig met de uitvoering. Scholen die toen al een aanbod

hadden georganiseerd, besteedden aanzienlijk meer tijd aan de uitvoering, maar de meeste tijd ging nog steeds op aan voorbereidende activiteiten. Het lijkt erop dat sommige van deze activiteiten een structureel karakter hebben. Een gedetailleerd overzicht van de tijdsbesteding per activiteit geven we in bijlage 1.

Schoolbesturen waren vooral actief in de voorbereidende fase. In het schooljaar 2006-2007 besteedden de besturen die de voorbereidingen hebben afgerond, over het algemeen geen tijd meer aan de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang, op enkele uitzonderingen na.

De tijdsinvestering van de scholen en de schoolbesturen kunnen we bij elkaar optellen. We kunnen dus concluderen dat in het schooljaar 2006-2007 de scholen in de voorbereidende fase (stadium 2) ongeveer 3,5 uur per week besteden aan organisatie en administratie met betrekking tot de aansluiting met de buitenschoolse opvang, en dat scholen die de voorbereidingen hebben afgerond (stadium 3 en 4) hier ruim 2 uur per week aan besteden.

Voor het schooljaar 2007-2008 kijken we alleen naar scholen vanaf stadium 3; in dit schooljaar zijn er nauwelijks meer scholen in stadium 2, het voorbereidende stadium is bijna overal afgerond. Dat wil overigens niet zeggen dat voorbereidende werkzaamheden niet voor een deel doorlopen als er al een aansluiting met de buitenschoolse opvang is.

Tabel 3.3b: Gemiddelde hoeveelheid bestede tijd per week per school, in uren, 2-meting (schooljaar 2007-2008)

	voorbereiding	uitvoering	totaal
door scholen (N = 150)			
Stadium 3: voorbereidingen net afgerond	0,46	0,13	0,59
Stadium 4: al bezig met aanbieden BSO	0,61	0,38	0,99
door schoolbesturen (N = 59)			
Stadium 3: voorbereidingen net afgerond	0,05	0,03	0,08
Stadium 4: al bezig met aanbieden BSO	0,15	0,14	0,29
totaal			
Stadium 3: voorbereidingen net afgerond	0,51	0,16	0,67
Stadium 4: al bezig met aanbieden BSO	0,76	0,52	1,28

Ook in het schooljaar 2007-2008 wordt de meeste tijd besteed aan voorbereidende werkzaamheden, ook al is het voorbereidende stadium afgerond. De totale tijdsinvestering van de scholen ligt aanzienlijk lager dan in het voorgaande schooljaar. De scholen in stadium 4 besteden er gemiddeld 1 uur per week aan, dat is niet half zoveel als in 2006-2007.

De tijdsinvestering van de schoolbesturen ligt in het schooljaar 2007-2008 iets hoger dan het jaar daarvoor. Besturen met scholen in stadium 4 zijn er per school per week gemiddeld 0,29 uur aan kwijt, ofwel ruim een kwartier.

In het schooljaar 2007-2008 is de totale tijdsinvestering van scholen die de voorbereidingen net hebben afgerond 0,67 uur, ofwel 40 minuten per week. De tijdsinvestering van scholen die al een aansluiting met de buitenschoolse opvang hebben georganiseerd is 1,28 uur, ofwel 77 minuten per week.

Overzicht totale tijdsinvestering scholen en schoolbesturen

Om de totale tijdsinvestering per jaar te berekenen, gaan we uit van 40 schoolweken per jaar. We nemen aan dat de gevonden gemiddelden representatief zijn voor het schooljaar. Voor een prognose van de *incidentele tijdsbesteding* gaan we uit van de scholen in stadium 2, die in de voorbereidende fase zitten. Dit doen we alleen voor de meting in 2006-2007. In het schooljaar 2007-2008 zijn er voor een betrouwbare schatting onvoldoende scholen in stadium 2. Bij een schatting van de *structurele tijdsbesteding* gaan we uit van de scholen in stadium 4, die al begonnen zijn met de uitvoering. Deze schatting maken we voor beide metingen.

Tabel 3.4: Tijdsbesteding organisatie en administratie BSO, aantal uren/fte

	1-meting (2006-2007) scholen (N = 153) schoolbesturen (N = 61)			2-meting (2007-2008) scholen (N = 150) schoolbesturen (N = 59)		
	per school per week (in uren)	per school per jaar* (in uren)	NL totaal per jaar** (in fte)	per school per week (in uren)	per school per jaar (in uren)	NL totaal per jaar (in fte)
Incidenteel (stadium 2)						
Scholen	2,21	88,40	371 fte	***		
Schoolbesturen	1,22	48,80	205 fte	***		
<i>Totaal</i>	<i>3,43</i>	<i>137,20</i>	<i>576 fte</i>			
Structureel (stadium 4)						
Scholen	2,22	88,80	372 fte	0,99	39,60	165 fte
Schoolbesturen	0,06	2,40	10 fte	0,29	11,60	48 fte
<i>Totaal</i>	<i>2,28</i>	<i>91,20</i>	<i>382 fte</i>	<i>1,28</i>	<i>51,20</i>	<i>213 fte</i>

* Aantal uren per school per week maal 40.

** Aantal uren per school per jaar maal aantal scholen in Nederland (resp. 6954 in 2006-2007 en 6898 in 2007-2008), gedeeld door normjaartaak (1659 uur).

*** Te weinig respons om berekening op te baseren. Begrijpelijk, want het stadium van incidentele uitgaven is inmiddels op de meeste scholen afgerond.

In het schooljaar 2006-2007 hebben de scholen in het voorbereidende stadium gemiddeld 2,21 uur besteed aan organisatie en administratie. Dat betekent dat de tijdsbesteding van een gemiddelde school in de voorbereidende fase per jaar ongeveer 40 keer 2,21 = 88,4 uur is. Als alle scholen in Nederland een jaar lang bezig zijn met deze voorbereidende fase, kost dat 6954 keer 88,4 = 614.733 uur per jaar. Als we uitgaan van een normjaartaak van 1659 uur, komt dit neer op 371 fte.

Op dezelfde wijze hebben we de totale tijdsbesteding berekend van de schoolbesturen. Voor heel Nederland komen we uit op 205 fte. In totaal vraagt de voorbereiding op alle scholen gedurende een heel schooljaar 576 fte, van scholen en schoolbesturen samen. Bij de nulmeting schatten we de tijdsinvestering iets lager, op 549 fte.

Zoals gezegd gaan we bij de schatting van de *structurele tijdsbesteding* uit van de scholen in stadium 4, die al begonnen zijn met de uitvoering. In het schooljaar 2006-2007 verschilt deze schatting nauwelijks van de incidentele tijdsbesteding, tenminste voor wat betreft het aandeel van de scholen. Deze besteedden in de eerste helft van 2007 gemiddeld 2,22 uur per week aan BSO. Voor heel Nederland is dat 372 fte. Anders dan in de voorbereidende fase is de

tijdsinvestering van de schoolbesturen hier heel gering: voor heel Nederland slechts 10 fte. Op basis van de meting van 2006-2007 schatten we de totale tijdsinvestering dus op 382 fte. Deze schatting ligt veel lager dan de schatting op basis van de nulmeting, die werd gehouden in september 2006. Op basis van de nulmeting werd de jaarlijkse landelijke tijdsinvestering geschat op 935 fte per jaar (tweeënhalf maal zoveel als de 1-meting). In 2007-2008 ligt de structurele tijdsbesteding nog aanzienlijk lager. Alle scholen van Nederland samen besteedden hieraan 165 fte, de schoolbesturen 48 fte; samen is dat 213 fte. Of de tijdsinvestering de komende jaren verder zal dalen is moeilijk te voorspellen. Op basis van de ontwikkelingen tot nu toe lijkt het echter niet waarschijnlijk dat de totale tijdsinvestering zal toenemen.

Onze prognose op basis van deze gegevens is dat scholen de komende jaren niet meer dan ongeveer 1¼ uur per week zullen besteden aan de organisatie met de aansluiting met de buitenschoolse opvang, voor alle scholen in heel Nederland is dat ongeveer 200 fte per jaar.

3.3 Bestede tijd per functiecategorie

Door wie is tijd besteed aan de organisatie van buitenschoolse opvang? Om een goede prognose te kunnen maken van de kosten van de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang, is het van belang te weten door wie de voorbereidingen zijn verricht. Wanneer de werkzaamheden op directieniveau worden verricht, is dat kostbaarder dan wanneer het werk door ondersteunend personeel wordt gedaan.

De volgende tabel geeft de bestede tijd per functiecategorie. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen directie, onderwijzend personeel en ondersteunend personeel. We presenteren de gegevens voor beide meetjaren en maken onderscheid tussen scholen die in de voorbereidende fase (stadium 2) zitten en scholen die al BSO aanbieden (stadium 4). Aan de schoolbesturen is niet gevraagd om een uitsplitsing naar functiecategorie. We presenteren dus alleen gegevens van de scholen.

Tabel 3.5: Gemiddelde hoeveelheid bestede tijd per week in uren, scholen, naar functiecategorie

	directie	OP	OOP	totaal
1-meting (jan. - juli 2007) (N = 153)				
Stadium 2: voorbereidingen bezig	1,69	0,10	0,42	2,21
Stadium 4: al bezig met aanbieden BSO	1,70	0,13	0,40	2,22
2-meting (sept. 2007 - juli 2008) (N = 150)				
Stadium 4: al bezig met aanbieden BSO	0,75	0,08	0,16	0,99

Eerder in dit hoofdstuk meldden we al dat de taken met betrekking tot de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang vooral door de directie worden uitgevoerd. Dat wordt hier bevestigd. Onderwijzend personeel (OP) wordt nauwelijks ingezet, ondersteunend personeel (OOP) iets meer.

In schooljaar 2006-2007 is er heel weinig verschil tussen scholen in fase 2 en scholen in fase 4. Dat geldt zowel voor de totale tijdsinvestering als voor de verdeling van de taken. In beide fasen

neemt de directie het leeuwendeel van de taken voor zijn rekening. In het schooljaar 2007-2008 ligt de totale tijdsinvestering lager, maar de verhouding tussen directie, OP en OOP is ongeveer hetzelfde.

Overzicht totale tijdsinvestering per functiecategorie

Voor een prognose van de *incidentele tijdsbesteding* per functiecategorie gaan we uit van de scholen in stadium 2. We doen dit alleen voor het schooljaar 2006-2007, omdat er het daaropvolgende schooljaar nauwelijks scholen zijn in stadium 2. Bij een schatting van de *structurele tijdsbesteding* gaan we uit van de scholen in stadium 4, die al begonnen zijn met de uitvoering. Deze schatting maken we voor beide metingen.

Het gaat ons hier om een prognose uitgesplitst naar directie, onderwijzend personeel en ondersteunend personeel. Net als bij de prognose van de totale tijdsinvestering gaan we uit van 40 schoolweken per jaar en nemen we aan dat de gevonden gemiddelden representatief zijn voor het schooljaar.

Tabel 3.6: Tijdsbesteding organisatie en administratie BSO, aantal uren/fte, scholen, naar functiecategorie

	1-meting (2006-2007) (N = 153)			2-meting (2007-2008) (N = 150)		
	per school per week (in uren)	per school per jaar* (in uren)	NL totaal per jaar** (in fte)	per school per week (in uren)	per school per jaar (in uren)	NL totaal per jaar (in fte)
Incidenteel (stadium 2)						
Directie	1,69	67,60	283 fte	***		
Onderwijzend	0,10	4,00	17 fte			
OOP	0,42	16,80	70 fte	***		
<i>Totaal</i>	<i>2,21</i>	<i>88,40</i>	<i>371 fte</i>			
Structureel (stadium 4)						
Directie	1,70	68,00	285 fte	0,75	30,00	125 fte
Onderwijzend	0,13	5,20	22 fte	0,08	3,20	13 fte
OOP	0,40	16,00	67 fte	0,16	6,40	27 fte
<i>Totaal</i>	<i>2,22</i>	<i>88,80</i>	<i>372 fte</i>	<i>0,99</i>	<i>39,60</i>	<i>165 fte</i>

* Aantal uren per school per week maal 40.

** Aantal uren per school per jaar maal aantal scholen in Nederland (resp. 6954 in 2006-2007 en 6898 in 2007-2008), gedeeld door normjaartaak (1659 uur).

*** Te weinig respons om berekening op te baseren. Begrijpelijk, want het stadium van incidentele uitgaven is inmiddels op de meeste scholen afgerond.

De *directie* van een gemiddelde school besteedt per jaar 40 keer $1,69 = 67,6$ uur aan organisatorische en administratieve zaken. Voor alle scholen in Nederland samen gaat het om 6954 keer $67,6 = 470.090$ uur per jaar. Als we uitgaan van een normjaartaak van 1659 uur, komt dit neer op 283 fte.

Op dezelfde wijze hebben we de totale tijdsbesteding berekend van het onderwijzend personeel (OP) en het onderwijsondersteunend personeel (OOP). We komen dan uit op respectievelijk een jaarlijkse investering van 17 fte voor OP en 70 fte voor OOP voor heel Nederland.

Zoals gezegd gaan we bij de schatting van de *structurele tijdsbesteding* uit van de scholen in stadium 4, die al begonnen zijn met de uitvoering. We zagen in de vorige paragraaf al dat deze

schatting nauwelijks verschilt van de incidentele tijdsbesteding. Als we de totale tijdsinvestering schatten op basis van de scholen die in het schooljaar 2006-2007 een aansluiting met de buitenschoolse opvang hebben georganiseerd, komen we op 285 fte voor de directies, 22 fte voor het OP en 67 fte voor het OOP.

In 2007-2008 ligt de structurele tijdsbesteding aanzienlijk lager: 125 fte voor directies, 13 fte voor OP en 27 fte voor OOP. De verhoudingen tussen directie, OP en OOP zijn ongeveer hetzelfde als het voorgaande jaar.

3.4 Tijdsbesteding tussenschoolse opvang

Op het tijdschrijfformulier werd niet alleen gevraagd naar de tijd die besteed is aan buitenschoolse opvang, maar ook aan de tijd besteed aan *tussenschoolse opvang*, die plaats vindt tussen de middag. Hierbij is geen onderscheid gemaakt naar het stadium waarin scholen verkeren, omdat tussenschoolse opvang al een jaar langer een wettelijke taak voor de scholen is. Ook is geen uitsplitsing gemaakt tussen voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden of naar functiecategorie. Over de bevindingen kunnen we dus kort zijn.

Tabel 3.4: Tijdsbesteding organisatie en administratie TSO, aantal uren/fte

	1-meting (2006-2007) scholen (N = 153) schoolbesturen (N = 61)			2-meting (2007-2008) scholen (N = 150) schoolbesturen (N = 59)		
	per school per week (in uren)	per school per jaar* (in uren)	NL totaal per jaar** (in fte)	per school per week (in uren)	per school per jaar (in uren)	NL totaal per jaar (in fte)
Scholen	1,06	42,40	178 fte	0,83	33,2	138 fte
Schoolbesturen	0,54	21,60	91 fte	0,28	11,2	47 fte
<i>Totaal</i>	<i>1,60</i>	<i>64,00</i>	<i>269 fte</i>	<i>1,11</i>	<i>44,4</i>	<i>185 fte</i>

In het schooljaar 2006-2007 besteedden scholen wekelijks ongeveer een uur aan de organisatie van tussenschoolse opvang, schoolbesturen ongeveer een half uur per school per week. In het schooljaar 2007-2008 ligt de tijdsbesteding iets lager. Dit is goed te verklaren. Tijdens het eerste schooljaar, 2006-2007, moest de organisatie op een deel van de scholen nog worden opgestart. Dat vraagt extra tijd. Het volgende schooljaar, 2007-2008, was dit niet meer aan de orde.

3.5 Kosten buitenschoolse opvang

Hoeveel geld besteden scholen aan het voorbereiden de aansluiting met de buitenschoolse opvang? Het gaat om de kosten die gemoeid zijn met administratieve en organisatorische lasten. Er is gevraagd naar het geld dat men daar tot nu toe voor heeft uitgegeven, het totale bedrag dus dat voor organisatorische en administratieve zaken is uitgegeven (bijvoorbeeld inhuur externen). Deze vraag is voorgelegd aan schooldirecties en aan schoolbesturen, in beide meetjaren. N.B. Er is in beide gevallen gevraagd naar de *totale* kosten die voor de betreffende school zijn gemaakt, niet naar de kosten voor één schooljaar en ook niet alleen naar de kosten die door de directie dan wel het schoolbestuur zijn gemaakt. De bedragen kunnen dus niet bij elkaar worden opgeteld. We geven een overzicht van de kosten die bij beide metingen zijn opgegeven.

Tabel 3.7: Kosten per jaar voorbereiding en uitvoering BSO

	1-meting (2006-2007)		2-meting (2007-2008)	
	volgens schooldirecties (N = 159)	volgens schoolbesturen (N = 103)	volgens schooldirecties (N = 120)	volgens schoolbesturen (N = 60)
Niets uitgegeven	52%	67%	65%	58%
<i>Vorbereiding</i>				
< € 500	24%	21%	8%	15%
€ 501 - 1000	8%	6%	5%	6%
€ 1001 - 2000	3%	2%	6%	15%
> € 2000	13%	1%	9%	4%
<i>Totaal</i>	<i>48%</i>	<i>30%</i>	<i>28%</i>	<i>40%</i>
<i>Gemiddelde kosten vorbereiding</i>	<i>€ 528,-</i>	<i>€ 175,-</i>	<i>€ 382,-</i>	<i>€356,-</i>
<i>Uitvoering</i>				
< € 500	2%	4%	5%	9%
€ 501 - 1000	1%	1%	2%	0%
€ 1001 - 2000	1%	1%	3%	7%
> € 2000	2%	0%	6%	4%
<i>Totaal</i>	<i>6%</i>	<i>7%</i>	<i>16%</i>	<i>20%</i>
<i>Gemiddelde kosten uitvoering</i>	<i>€ 140,-</i>	<i>€ 28,-</i>	<i>€ 202,-</i>	<i>€ 179,-</i>
<i>Gemiddelde kosten vorbereiding en uitvoering</i>	<i>€ 668,-</i>	<i>€ 203,-</i>	<i>€ 584,-</i>	<i>€ 535,-</i>

De meerderheid van de scholen en schoolbesturen heeft, afgezien van de tijdsinvestering, geen geld uitgegeven aan de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. Verreweg de meeste kosten zijn gemaakt bij de voorbereiding van buitenschoolse opvang. Volgens de scholen die bij de eerste meting zijn geraadpleegd is 79% besteed aan de voorbereiding, volgens de besturen 86%. Bij de tweede meting is er verhoudingsgewijs iets meer besteed aan de uitvoering, maar nog steeds is het meeste geld uitgegeven aan de voorbereidingen (67 procent volgens de schoolbesturen, 65 procent volgens de scholen).

Het gemiddelde bedrag dat is uitgegeven aan de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang, voorbereiding en uitvoering samen, was in het schooljaar 2006-2007 volgens de scholen:

€668,-. Dit gemiddelde is berekend over *alle* scholen, ook de scholen die geen uitgaven hebben gedaan. Volgens de schoolbesturen lagen de kosten in 2006-2007 veel lager: gemiddeld €203,-. Het grote verschil tussen scholen en schoolbesturen wordt verklaard doordat er onder de scholen enkele uitschieters zijn, met zeer hoge kosten voor de voorbereiding (meer dan €2000,-).

Bij de meting in het schooljaar 2007-2008 is het gemiddelde bedrag volgens de scholen €584,-, volgens de schoolbesturen €535,-. Er zijn nu minder uitschieters in de bedragen die de scholen vermelden en het verschil tussen scholen en schoolbesturen is bij deze tweede meting dan ook klein.

Overzicht totale kosten

Als we de gemiddelde kosten vermenigvuldigen met het aantal basisscholen in Nederland, kunnen we een raming maken van de totale kosten voor Nederland. We doen dat voor beide meetjaren en voor scholen en schoolbesturen apart (zie tabel 3.8).

Tabel 3.8: Kosten voorbereiding en uitvoering buitenschoolse opvang, volgens schoolbesturen en volgens schooldirecties

	1-meting (2006-2007) scholen (N = 159) schoolbesturen (N = 103)		2-meting (2007-2008) scholen (N = 120) schoolbesturen (N = 60)	
	gem.	NL totaal	gem.	NL totaal
<i>volgens directies</i>				
voorbereiding	€ 528,-	€ 3.386.598,00	€ 382,-	€ 2.635.036,00
uitvoering	€ 140,-	€ 904.020,00	€ 202,-	€ 1.393.396,00
Totaal	€ 668,-	€ 4.290.618,00	€ 584,-	€ 4.028.432,00
<i>volgens schoolbesturen</i>				
voorbereiding	€ 175,-	€ 1.216.950,00	€ 356,-	€ 2.455.688,00
uitvoering	€ 28,-	€ 194.712,00	€ 179,-	€ 1.234.742,00
Totaal	€ 203,-	€ 1.411.662,00	€ 535,-	€ 3.690.430,00

Bij de meting in het schooljaar 2006-2007 liep de schatting van de totale kosten uiteen van €1,4 miljoen (volgens schoolbesturen) tot €4,3 miljoen (volgens de scholen). Dit gold zowel voor de kosten van de voorbereiding als voor de structurele kosten. Bij de meting in schooljaar 2007-2008 ligt de raming van de kosten volgens schoolbesturen veel hoger dan het jaar daarvoor. Daardoor liggen de schattingen van het totale landelijke bedrag volgens de schooldirecties en volgens de schoolbesturen veel dicht bij elkaar: respectievelijk €4 miljoen en €3,7 miljoen. Ook bij de tweede meting moeten we echter rekening houden met een betrouwbaarheidsmarge. De gemiddelde kosten onder de respondenten kunnen afwijken van de gemiddelde kosten van alle scholen in Nederland samen. Met een zekerheid van 90 procent kunnen we stellen dat de afwijking van het gemiddelde volgens de scholen (€584,-) niet groter is dan €200,-.² Met dezelfde zekerheid kunnen we zeggen dat het landelijke bedrag ligt tussen de €2,5 miljoen en €5,5 miljoen.

² Berekend op basis van het gemiddelde (€584,-), de standaardafwijking (€1386,-) en het aantal respondenten (120).

4. Conclusies

In dit verslag worden de resultaten gepresenteerd van het onderzoek naar de administratieve lasten van scholen bij de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. Hieronder presenteren we puntsgewijs de conclusies.

- Aan het begin van het schooljaar 2007-2008 had tweederde van de scholen (63 procent) de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang op orde. Aan het einde van het schooljaar was dit toegenomen tot 89 procent.
- De organisatorische en administratieve taken worden in het schooljaar 2007-2008 meestal door de schooldirectie uitgevoerd (volgens 64 procent van de schooldirecties en 62 procent van de schoolbesturen) en in de tweede plaats door het schoolbestuur (volgens 33 procent van de schooldirecties en volgens 51 procent van de besturen). Het aantal scholen dat een beroep doet op een extern bureau is volgens de schooldirecties toegenomen tot 32 procent. Andere partijen lijken geen belangrijke rol te spelen.
- Scholen die begonnen zijn met de uitvoering van de nieuwe taak, besteedden in het schooljaar 2007-2008 gemiddeld 1 uur aan de administratieve en organisatorische lasten die te maken hebben met het voorbereiden van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. Het is voornamelijk de directie die deze tijd besteedt; onderwyzend en ondersteunend personeel worden door sommige scholen ingeschakeld voor kleine taken in dit verband. Schoolbesturen besteden gemiddeld 0,3 uur per school per week aan de organisatie van buitenschoolse opvang.
Het voorgaande schooljaar, 2006-2007, werd er veel meer tijd besteed aan de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. De gemiddelde tijdsinvestering van scholen en schoolbesturen samen lag toen bijna twee maal zo hoog als in het schooljaar 2007-2008.
- In het voorbereidende stadium wordt vooral tijd besteed aan het verzamelen van informatie en aan het peilen van de behoeften van ouders. Daarnaast vraagt het overleg met de aanbieders van buitenschoolse opvang de nodige tijd. In het uitvoerende stadium vraagt de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang minder tijd. De meeste tijd gaat op aan registratie en verslaglegging en aan overleg, vooral met de aanbieders van de buitenschoolse opvang.
- Op basis van de tweede meting hebben we berekend wat de totale tijdsinvestering in Nederland is geweest in het schooljaar 2007-2008 ten behoeve van de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. Een schatting van de *incidentele tijdsbesteding* was in 2007-2008 niet goed mogelijk, omdat er weinig scholen meer waren in het voorbereidende stadium. Bij de schatting van de *structurele tijdsbesteding* zijn we uitgegaan van de scholen die al begonnen zijn met de uitvoering. Deze schatten we op 165 fte op schoolniveau en op 48 fte op bestuurniveau; in totaal 213 fte. In het schooljaar 2006-2007 lag deze schatting veel hoger: 372 fte op schoolniveau en 10 fte op bestuurniveau; in totaal 382 fte nodig zijn. Bij de nulmeting kwamen we tot een nog veel hogere schatting van de structurele kosten.

Onze prognose op basis van deze gegevens is dat scholen de komende jaren niet meer dan ongeveer 1¼ uur per week zullen besteden aan de organisatie van de aansluiting, voor alle scholen in heel Nederland ongeveer 200 fte per jaar.

- Naast tijd investeert een deel van de scholen ook geld in de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. Het gaat om een percentage van 35 procent (volgens de schooldirecties). Een gemiddelde Nederlandse school heeft hieraan een bedrag uitgegeven tussen de €500,- en €600,-; dat is inclusief de scholen die niets hebben uitgegeven. Het grootste deel hiervan (ca. 65 procent) is besteed aan voorbereidende werkzaamheden.

Bijlage 1 Tijdsbesteding per activiteit, BSO en TSO

**Tabel A: Voorbereiding buitenschoolse opvang (BSO):
gemiddelde hoeveelheid bestede tijd per week in uren, januari – juli 2007**

Activiteiten	Scholen		Besturen	
	stadium 2	stadium 4	stadium 2	stadium 4
<i>Administratie</i>				
verzamelen van informatie	0,42	0,13	0,40	0,04
behoeftepeiling onder ouders	0,58	0,14	0,22	0,00
opstellen planning, begroting	0,08	0,16	0,05	0,01
registratie en verslaglegging	0,19	0,12	0,05	0,00
overig	0,10	0,34	0,02	0,00
<i>Communicatie met...</i>				
directie scholen			0,17	0,00
ouders/MR	0,11	0,14	0,02	0,01
leden team	0,09	0,06	0,01	0,00
aanbieders	0,26	0,14	0,09	0,00
andere partijen	0,06	0,01	0,03	0,00
overig	0,07	0,00	0,05	0,00
<i>Overige activiteiten</i>	0,00	0,14	0,08	0,00
Totaal*	1,96	1,37	1,18	0,06

* De totaalpercentages corresponderen met tabel 3.3a en 3.3b

**Tabel B: Uitvoering buitenschoolse opvang (BSO):
gemiddelde hoeveelheid bestede tijd per week in uren, januari – juli 2007**

Activiteiten	Scholen		Besturen	
	stadium 2	stadium 4	stadium 2	stadium 4
<i>Administratie</i>				
registratie en verslaglegging	0,08	0,21	0,00	0,00
overig	0,01	0,00	0,00	0,00
<i>Communicatie met...</i>				
directie scholen			0,01	0,00
ouders/MR	0,05	0,08	0,01	0,00
leden team	0,02	0,01	0,00	0,00
aanbieders	0,03	0,29	0,01	0,00
andere partijen	0,03	0,00	0,01	0,00
overig	0,02	0,15	0,00	0,00
<i>Overige activiteiten</i>	0,02	0,11	0,00	0,00
Totaal*	0,25	0,85	0,04	0,00

* De totaalpercentages corresponderen met tabel 3.3a en 3.3b

**Tabel C: Uitvoering tussenschoolse opvang (TSO):
gemiddelde hoeveelheid bestede tijd per week in uren, januari – juli 2007**

Activiteiten	Scholen	Besturen
<i>Administratie</i>		
registratie en verslaglegging	0,44	0,00
overig	0,01	0,00
<i>Communicatie met...</i>		
directie scholen		0,00
ouders/MR	0,21	0,02
leden team	0,06	0,00
aanbieders	0,14	0,17
andere partijen	0,02	0,02
overig	0,06	0,10
<i>Overige activiteiten</i>	0,11	0,23
<i>Totaal</i>	<i>1,06</i>	<i>0,54</i>

Bijlage 2 Non-responsonderzoek

Om na te gaan hoe representatief de responsgroep is voor de populatie van basisscholen in Nederland, hebben we een telefonisch non-responsonderzoek gehouden onder 100 directeuren uit de steekproef die *niet* hebben meegewerkt aan het onderzoek. Aan deze directeuren hebben we enkele vragen voorgelegd: over de redenen om niet deel te nemen en over de hoeveelheid tijd die ze besteden aan buitenschoolse opvang.

Tabel D: Redenen om niet deel te nemen aan het onderzoek, directeuren basisscholen

Redenen	1-meting (2006-2007) (N = 100)	2-meting (2006-2007) (N = 96)
Te druk/geen tijd	48%	59%
Vergeeten	2%	3%
Inlogcode vragenlijst kwijt	1%	0%
Ik doe niet aan dit soort onderzoek mee	27%	21%
Ik vind het een onzin-onderzoek	3%	4%
Anders, nl.:	18%	12%
* School organiseert (nog) geen BSO	8%	6%
* Organisatie BSO is uitbesteed	4%	3%
* Overig (redenen die niet met onderzoek te maken hebben)	4%	3%
Weet niet/ geen antwoord	1%	1%
<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>

Een groot percentage van de directeuren uit de non-responsgroep heeft niet meegewerkt omdat men voor het onderzoek geen tijd kan vrijmaken (respectievelijk 48 en 59 procent). Dan is er nog een tamelijk grote groep (respectievelijk 27 en 21 procent) die überhaupt niet aan dit type onderzoek meewerkt en enkele directeuren die niet hebben meegedaan om praktische redenen (zoals het kwijtraken van de inlogcode – die overigens opnieuw opgevraagd kon worden). Voor sommige directeuren heeft de reden om deelname te weigeren direct met het onderzoek te maken: enkele directeuren vinden het een ‘onzin-onderzoek’, anderen directeuren zeggen dat ze geen aansluiting met de buitenschoolse opvang organiseren of dat de organisatie is uitbesteed. Ook van deze directeuren hadden we graag informatie gewild. Doordat zij niet meewerken, kunnen de resultaten een enigszins vertekend beeld geven van de werkelijkheid.

Om een indicatie te hebben krijgen van het verschil tussen de groep respondenten en non-respondenten, zijn enkele vragen gesteld over de tijd die is besteed aan de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. Deze vragen zijn niet beantwoord door de directeuren die principieel niet aan dit type onderzoek meewerken en de directeuren die het een onzin-onderzoek vinden.

Bij de tweede meting zei 43 procent van de overige 70 directeuren dat ze de afgelopen week *geen* tijd hadden besteed aan de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. Onder de respondenten lag dit percentage iets lager, namelijk 37 procent. De conclusie is dat de resultaten inderdaad enigszins vertekend zijn, hoewel niet in grote mate. Hiervoor is gecorrigeerd bij de analyses.

Bij de derde meting lag de respons op deze vraag tamelijk laag. Van de 96 respondenten hebben er slechts 53 deze vraag beantwoord (55 procent). Van deze respondenten had 37 procent *geen*

tijd besteed aan de organisatie van de aansluiting met de buitenschoolse opvang. Dat is vrijwel exact evenveel als onder de groep respondenten. We hebben bij de derde meting dus geen correctie toegepast.

Vervolgens is gevraagd hoeveel tijd men heeft besteed. De scholen die zijn benaderd voor de tweede meting hebben gemiddeld in één week 1,62 per week besteed aan de voorbereidende fase en 0,31 uur aan de uitvoerende fase. Scholen die geen tijd hebben besteed zijn bij de berekening van dit gemiddelde meegenomen. De gemiddelde tijdsbesteding ligt dicht bij het gemiddelde uit de responsgroep. Die scholen besteedden 1,47 uur per week aan de voorbereidende fase en 0,28 uur per week aan de uitvoerende fase. Omdat de vraagstelling iets verschilt van de vraag aan de respondenten, is deze vraag niet gebruikt voor een correctie op de analyses. Bij de derde meting lag de respons op deze vraag te laag om de resultaten te kunnen gebruiken; slechts 19 respondenten hebben de vraag beantwoord.

Colofon

Titel: Tijd voor buitenschoolse opvang: onderzoek naar de administratieve lasten van scholen bij de organisatie van de aansluiting met de BSO

Auteurs: Anne Luc van der Vegt en Karin Westerbeek

Project: Onderzoek administratieve en organisatorische taken buitenschoolse opvang,

Sardesprojectnummer TRO 578

Opdrachtgever: Ministerie van OCW

Datum: februari 2009